

Fragmenta in epistulam ad Ephesios

448 Eph 1,17 Ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ Περὶ υἱοῦ λόγῳ, ὡς νομίζω, τὰ δύο εἰς τὸν Χριστὸν ἐδέξατο· πατέρα μὲν τοῦ λόγου, θεὸν δὲ τοῦ προσλήμματος, ἵνα ἐκ θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος ἐν μίᾳ φύσει δείξῃ τὸν Ἐμμανουήλ. ἐπη 1,22 Ἡ ὑπὲρ ἀγγέλους, φησί, καὶ ἀρχαγγέλους αὐτὸν τὸν υἱὸν ἔδωκε κεφαλὴν· ἢ τὸν ὄντα ὑπὲρ πάντα τὰ ὀρώμενα καὶ νοούμενα Χριστόν, ἢ ὑπὲρ πάντα τὰ ἀγαθὰ τοῦτο πεποίηκεν, τὸ τὸν υἱὸν δοῦναι κεφαλὴν. ἐπη 2,2 Ἡ ἀπολελυμένως νόησον, ὅτι ἐν τῷ νῦν, φησί, κόσμῳ περιεπατήσατε ἐν ἀμαρτίαις. Ὡστε κατὰ τὸ νόημα τοῦτο, ὃ μᾶλλον καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης δέχεται, καὶ ἄρχων μὲν ἐστὶ τῶν μετ' αὐτοῦ πεσόντων, ἡμῶν δὲ οὐκ ἄρχει οὔτε ἤρξεν, ἀλλὰ μόνον ἐνεργεῖ· ἐξὸν δὲ ἡμῖν μὴ δέξασθαι αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν. ἐπη 2,3 Ὡσεὶ εἶπεν· σωματικῶς καὶ ψυχικῶς ἀμαρτάνοντες. ἐπη 2,5 Νῦν μὲν τῇ δυνάμει, ὕστερον δὲ καὶ ἐνεργείᾳ. 449 ἐπη 2,12 Καὶ ξένοι, φησί, τῶν διαθηκῶν, ἢ τοῦ νόμου ἢ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐπαγγελίας. ἐπη 3,10 Πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ σωτήρος ἡμῶν χρόνων ἀπλῆν ἐγίνωσκον αἰ οὐράναι δυνάμεις τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ, ἐκ μόνου τοῦ δυνατοῦ κατορθουμένην· ὁ γὰρ τῇ ὀρμῇ τοῦ οἰκείου θελήματος οὐσιώσας τὰ πάντα θεὸς δυνάμει ἀκαταλήπτῳ διετήρει πρὸς διαμονὴν τὰ δημιουργηθέντα, καὶ οὐδὲν ἦν ποικίλον, ἀλλ' οἶον ἐθεωρεῖτο τοιοῦτον ὑπῆρχεν. νῦν δέ γε διὰ τῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος οἰκονομίας οὐκέτι μόνον ἀπλῆ ἀλλὰ καὶ πολυποίκιλος ἐγνώσθη ἡ σοφία τοῦ θεοῦ, διὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία κατορθοῦσα· διὰ θανάτου ζωῆν, διὰ ἀτιμίας δόξαν, διὰ σταυροῦ τρόπαιον, διὰ πάντων τῶν εὐτελῶν τὰ θεοπρεπῆ. διὰ οὖν τῆς εἰς ἡμᾶς οἰκονομίας τῆς ἐν τῇ ἐνανθρωπήσει γενομένης πολυποίκιλος ἐγνώσθη ἡ σοφία καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ταῖς οὐράναις δυνάμεσιν. Οὕτως ὁ ἐν ἀγίοις Γρηγόριος ἐν τῇ ὀγδῷ ὁμιλίᾳ τῆς ἐρμηνείας τῶν Ἀσμάτων διασαφηνίζων λέγει. ἐπη 3,21 Ἡ ὅτι τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπεύχεται ὥστε διατηρεῖν αἰεὶ τὴν δοξολογίαν τοῦ θεοῦ καὶ μήποτε παρατραπῆναι. τὸ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἢ σὺν Χριστῷ Ἰησοῦ νόει, ἢ νοήσεις διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ, διὰ τὴν σάρκα τοῦτο νοῶν εἰρησθαι, ὃ καὶ ἀποδεκτέον ἡμῖν. ἐπη 4,10 Καὶ γὰρ καὶ γυμνῇ πάλαι τῇ θεότητι πάντα ἐπλήρωσεν· καὶ σαρκωθεὶς, ἵνα τὰ πάντα καὶ μετὰ σαρκὸς πληρώσῃ, κατέβη καὶ ἀνέβη. ἐπη 4,13 Πλήρωμα Χριστοῦ φησι τὴν περὶ τοῦ Χριστοῦ ὀλοτελῆ γνῶσιν καὶ πίστιν, οἶον ὅτι ἐκ παρθένου σάρκα ἔλαβεν, ὅτι ἐκ θεότητος 450 καὶ ἀνθρωπότητος εἰς μίαν ὑπάρχει φύσιν. ἵνα μὴ ἀκούσας ἄνδρα τέλειον καὶ μέτρον ἡλικίας τὴν σωματικὴν νοήσης, ἐπήγαγε τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ὥσεὶ ἔλεγεν· μέχρις οὗ εἰς τελειότητα φθάσωμεν τῆς ὀλοτελοῦς τοῦ Χριστοῦ πίστεως καὶ γνώσεως. ἐπη 4,16 Ὅρα τί κάγω ἐνόμισα οὔτε γὰρ ἐχώρησα τὰ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἔξει νοῆσαι· ἐξ οὗ, Χριστοῦ, πᾶν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας συναρμοζοῦμενον αὐτῷ καὶ συμβιβαζόμενον, τοῦτ' ἐστὶ συγκεκολλημένον αὐτῷ καὶ προσηνωμένον ὡς ἰδίᾳ κεφαλῇ ἐξ αὐτοῦ γὰρ ἡμῖν τὸ κεκολληθῆναι αὐτῷ, κεκολλημένον δὲ διὰ πάσης ἀφῆς, τοῦτ' ἐστὶν αἰσθήσεως, τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους, τοῦτ' ἐστὶ διὰ τῆς κατ' ἐνέργειαν Χριστοῦ ἐπιχορηγίας τοῦ ἁγίου πνεύματος τῆς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν τῆς ὑποδοχῆς δυνάμιν ἐνὸς ἐκάστου μέλους τοῦ Χριστοῦ γινομένης, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦτ' ἐστὶ τῆς ἐκκλησίας, ποιεῖται. αὔξησιν δὲ δηλαδὴ πνευματικὴν· διὰ γὰρ τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ ἁγίου πνεύματος αὔξεται εἰς μέτρον τέλειον πνευματικῆς ἡλικίας ἢ ἐκκλησία, εἴτε διὰ χαρισμάτων, εἴτε διὰ γνώσεως, εἴτε διὰ πίστεως. Ἐν ἀγάπῃ, ἢ αὐτὸς ἡμᾶς ἀγαπᾷ· διὰ γὰρ τὸ ἀγαπᾶν ἡμᾶς, φησί, ταῦτα ποιεῖ. ἐπη 4,26 Ἦκουσά τινων ἐρμηνευσάντων· μία, φησίν, ἀναμάρτητος ὀργὴ ἢ πρὸς τοὺς δαίμονας καὶ τὰ πάθη. Ἡ ὅτι τοῦ ἄνω ἤρτηται, μὴ ἐπιδύετω, φησίν, ὁ ἥλιος ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, ἵνα μὴ δῶτε χώραν τῷ διαβόλῳ, διὰ τῶν κατὰ τὴν

νύκτα λογισμῶν πλείον ὑμᾶς ἐκκαίειν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ἐπη 4,30 Ὡσπερ γὰρ δήλους ποιῶν ἡμᾶς ὅτι ἐσμὲν θεοῦ λαός, ἐσφράγισεν ἡμᾶς ἐν τῷ βαπτίσματι· αὕτη γὰρ ἡ ἡμέρα τῆς ἀπολυτρώσεως. 451 ἐπη 5,16 Ἡ οὕτως· ὁ καιρὸς οὐκ ἔστιν ἡμῖν βέβαιος· πάροικοι γὰρ ἐσμεν. ἀγόρασον οὖν αὐτὸν καὶ ποιήσον αὐτὸν ἴδιον. πῶς δὲ ἔσται τοῦτο; διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ εὐαρεστήσαι τῷ θεῷ· τότε γὰρ οὗτος ἴδιος γίνεται, ὅτι αἱ ἐν αὐτῷ πράξεις καλαὶ ἐπακολουθοῦσιν ἐκεῖ δοξάζουσαι, ὥσπερ αἱ κακαὶ κατακρίνουσαι. ἐπη 5,18 Ὁ γὰρ οἶνος πρὸς εὐφροσύνην, οὐ πρὸς μέθην δέδοται. ἐπη 5, 21 Διὰ γὰρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ πάντα ἡμῖν ὑπάρχει. Ὅταν γὰρ ἕκαστος ἐκάστω εἴη ὑποτεταγμένος, καὶ μὴ διὰ πρᾶγμα κοσμικὸν ἢ ἄτοπον, ἀλλὰ διὰ φόβον Χριστοῦ, τί ἔσται λοιπὸν ἐν μέσῳ κακόν; ἐπη 5,24 Τὸ ἅπαν πλῆθος· ἐν γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστον ἔνι καὶ ἀνυπότακτος. ἐπη 5,31 Ἐξ αὐτοῦ καθὸ ἀπαρχῆς ἡμῶν ἐστὶ τῆς δευτέρας πλάσεως, ὥσπερ ἐκ τοῦ Ἀδάμ διὰ τὴν πρώτην. ἐπη 6,12 Πρὸς τὰ πνευματικά, τοῦτ' ἔστι δαιμόνια τὰ ὄντα, ἢ τῆς πονηρίας οἷον τοῦ διαβόλου ὑπ' αὐτὸν γὰρ τελοῦσιν, ἢ τῶν πονηρῶν πράξεων καθηγηταί. ἐπη 6,14 Δύνη δὲ καὶ ὡς πρὸς τὸν Χριστὸν νοῆσαι, τὸν ὄντως ἀλήθειαν ἐγὼ γὰρ εἶμι, φησίν, ἢ ἀλήθεια ὄν καὶ ἐνδεδύσθαι, οὐ μόνον περιεζῶσθαι τοῖς ἀνθρώποις δεδῶρηται· ὅσοι γὰρ, φησίν, εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 452 ἐπη 6,17 Ἡ ὅτι τὰ πνευματικὰ λέγει χαρίσματα ἅπερ ἐστὶ διὰ ῥήματος καὶ προστάγματος θεοῦ, ἢ τὸ ὅπερ ἐστὶ ῥῆμα θεοῦ τῷ κάτω συζευκτέον, ἵνα ἢ οὕτως· ὅπερ ἐστὶ ῥῆμα θεοῦ καὶ πρόσταγμα, τοῦτο, φησί, ποιεῖτε. ποῖον; διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἵνα εἴητε, φησίν. ἢ κατὰ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τέμνειν τὰ πνευματικὰ χαρίσματα ῥῆμά ἐστὶ θεοῦ· τμητικὸν γὰρ τὸ ῥῆμα τοῦ θεοῦ. οὕτω μᾶλλον ὁ μακάριος Ἰωάννης. διὰ γὰρ ῥήματος θεοῦ ἐπετελεῖτο τὰ χαρίσματα· πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν αἰτήσητε, φησίν, ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν, φησὶ ὁ Χριστός. ἐπη 6,19 Ἡ ἵνα ἐν παρρησίᾳ ἀπολογήσωμαι ἢ ἵνα εὐαγγελίζωμαι.